

Tipurile de activitati social- economice permise a se desfasura in cadrul ariilor naturale protejate

Jurist Alina Călușeru

**Agenția pentru Protecția Mediului Timiș
Șef Serviciu Implementare Politici de Mediu
Timișoara- 2010**

Cadrul legal

- OUG 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, modificată și completată prin OUG nr.154/2008;
- O.U.G. nr.195/2005 privind protecția mediului aprobată prin Legea 265/2006, cu modificările și completările ulterioare;
- H.G. nr.1284/2007 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România;
- Ordin nr.1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România;
- Ordin nr. 19/2010 ordin al ministrului mediului și pădurilor pentru aprobarea Ghidului metodologic privind evaluarea adecvată a efectelor potențiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar;
- Ordin 860/2002 Ordin pentru aprobarea Procedurii de evaluare a impactului asupra mediului și de emitere a acordului de mediu, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordin 1798/2007 Ordin pentru aprobarea Procedurii de emitere a autorizației de mediu;

Desfășurarea activităților în interiorul sau vecinătatea unei arii naturale protejate(ANP)

Având în vedere obiectivul de conservare al fiecărei arii naturale protejate, tipul și importanța ANP (interes național, internațional, comunitar, județean sau local), compatibilitatea unei activități ce urmează a fi desfășurată în cadrul unei ANP se poate stabili după parcurgerea unui important proces de analiză, respectiv doar după obținerea actelor de reglementare prevăzute de lege.

Important de subliniat este faptul că nu orice activitate este permisă a fi desfășurată în interiorul sau în vecinătatea unei ANP, o foarte mare importanță având :

- localizarea proiectului în raport cu zonarea internă a ANP de interes național făcută prin planul de management.
- Rezultatul evaluării adecvate și stabilirea impactului asupra ANP de interes comunitar efectuată potrivit Ordinului MMP nr.19/2010.

Conform art.22 din OUG nr.57/2007 cu modificările și completările ulterioare, în cadrul ANP de interes național planul de management va defini și delimita zone interne, fiecare având un scop bine definit, inclusiv cu stabilirea activităților permise și a interdicțiilor de dezvoltare. Astfel se definesc:

1. Zonele cu protecție strictă

- sunt zonele din ariile naturale protejate, de mare importanță științifică, ce cuprind **zone sălbatice în care nu au existat intervenții antropice sau nivelul acestora a fost foarte redus**
- în aceste zone este interzisă desfășurarea oricăror activități umane, cu excepția activităților de cercetare, educație și ecoturism, cu limitările descrise în planurile de management.

2. Zonele de protecție integrală

- cuprind cele mai valoroase bunuri ale patrimoniului natural din interiorul ariilor naturale protejate.

În aceste zone sunt interzise:

- orice forme de exploatare sau utilizare a resurselor naturale, precum și orice forme de folosire a terenurilor, incompatibile cu scopul de protecție și/sau de conservare;
- activitățile de construcții-investiții, cu excepția celor destinate administrării ariei naturale protejate și/sau activităților de cercetare științifică ori a celor destinate asigurării siguranței naționale sau prevenirii unor calamități naturale.

Prin excepție de la prevederile mai sus amintite în zonele de protecție integrală, în afara perimetrelor rezervațiilor științifice cu regim strict de protecție, se pot desfășura următoarele activități:

- științifice și educative; activități de ecoturism care nu necesită realizarea de construcții-investiții;
- utilizarea rațională a pajistilor pentru cosit și/sau pășunat numai cu animale domestice, proprietatea membrilor comunităților care dețin pășuni sau care dețin dreptul de utilizare a acestora în orice formă recunoscută prin legislația națională în vigoare, pe suprafețele, în perioadele și cu speciile și efectivele avizate de administrația parcului, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale și speciile de floră și faună prezente;
- localizarea și stingerea operativă a incendiilor; intervențiile pentru menținerea habitatelor în vederea protejării anumitor specii, grupuri de specii sau comunități biotice care constituie obiectul protecției, în baza aprobării autorității publice centrale pentru protecția mediului, a planului de acțiune provizoriu, elaborat în acest scop de consiliul științific și valabil până la intrarea în vigoare a planului de management;
- intervențiile în scopul reconstrucției ecologice a ecosistemelor naturale și al reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate, la propunerea administrației și cu avizul consiliului științific, în baza aprobării de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului;
- acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități, la propunerea administrației ariei naturale protejate, cu avizul consiliului științific, în baza aprobării autorității publice centrale pentru protecția mediului. În cazul în care calamitățile afectează suprafețe de pădure, acțiunile de înlăturare a efectelor acestora se fac la propunerea administrației ariei naturale protejate, cu avizul consiliului științific, în baza aprobării autorității publice centrale care raspunde de silvicultură;
- acțiunile de prevenire a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care nu necesită extrageri de arbori, și acțiunile de monitorizare a acestora; acțiunile de combatere a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure, în cazul în care apar focare de înmulțire, la propunerea administrației ariei naturale protejate, cu avizul consiliului științific și în baza aprobării autorității publice centrale care raspunde de silvicultură.

- **3. Zonele-tampon**, în parcurile naționale denumite **zone de conservare durabilă** și în parcurile naturale denumite **zone de management durabil**, nu se includ în zonele cu protecție integrală, strictă sau de dezvoltare durabilă a activităților umane și care fac trecerea între zonele cu protecție integrală și cele de dezvoltare durabilă.

-

-

- În zonele de conservare durabila (Parcuri Nationale) se pot desfășura următoarele activități:

- științifice și educative; activități de ecoturism care nu necesită realizarea de construcții-investiții;
- utilizarea rațională a pajiștilor pentru cosit și/sau pășunat pe suprafețele, în perioadele și cu speciile și efectivele avizate de administrația parcului natural, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale și speciile de floră și faună prezente;
- localizarea și stingerea operativă a incendiilor;
- intervențiile pentru menținerea habitatelor în vederea protejării anumitor specii, grupuri de specii sau comunități biotice care constituie obiectul protecției, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului, a planului de acțiune provizoriu, elaborat în acest scop de consiliul științific al parcului și valabil până la intrarea în vigoare a planului de management;
- intervențiile în scopul reconstrucției ecologice a ecosistemelor naturale și al reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate, la propunerea consiliului științific al ariei naturale protejate, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului;
- acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități, cu acordul administrației ariei naturale protejate, emis în baza aprobării autorității publice centrale pentru protecția mediului. În cazul în care calamitățile afectează suprafețe de pădure, acțiunile de înlăturare a efectelor acestora se fac cu acordul administrației ariei naturale protejate, emis în baza aprobării autorității publice centrale care răspunde de silvicultură;
- activitățile de protecție a pădurilor, acțiunile de prevenire a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure în cantități care depășesc prevederile amenajamentelor, se fac cu acordul administrației ariei naturale protejate, emis în baza aprobării autorității publice centrale care răspunde de silvicultură;

- activități tradiționale de utilizare a unor resurse regenerabile, în limita capacității productive și de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de pădure, de ciuperci și de plante medicinale, cu respectarea normativelor în vigoare. Acestea se pot desfășura numai de către persoanele fizice sau juridice care dețin/administrează terenuri în interiorul parcului sau de comunitățile locale, cu acordul administrației ariei naturale protejate;
- lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor, lucrări speciale de conservare cu accent pe promovarea regenerării naturale și fără extragerea lemnului mort, cu excepția cazurilor în care se manifestă atacuri de dăunători ai pădurii ce se pot extinde pe suprafețe întinse, în primul rând de parcele întregi limitrofe zonelor cu protecție strictă sau integrală, în restul zonei-tampon fiind permisă aplicarea de tratamente silvice care promovează regenerarea pe cale naturală a arboretelor: tratamentul tăierilor de transformare spre grădinărit, tratamentul tăierilor grădinărite și cvasigrădinărite, tratamentul tăierilor progresive clasice sau în margine de masiv cu perioada de regenerare de minimum 10 ani. Tratamentele silvice se vor aplica cu restricții impuse de planurile de management al parcurilor și de ghidurile de gospodărire a pădurilor în arii protejate.

■ În zonele de management durabil (Parcuri naturale) se pot desfășura următoarele activități:

- științifice și educative; activități de ecoturism care nu necesită realizarea de construcții-investiții;
- utilizarea rațională a pajiștilor pentru cosit și/sau pășunat numai cu animale domestice, de către proprietarii care dețin pășuni sau care dețin dreptul de utilizare a acestora în orice formă recunoscută prin legislația națională în vigoare, pe suprafețele, în perioadele și cu speciile și efectivele avizate de administrația parcului, astfel încât să nu fie afectate habitatele naturale și speciile de floră și faună prezente;
- localizarea și stingerea operativă a incendiilor;
- intervențiile pentru menținerea habitatelor în vederea protejării anumitor specii, grupuri de specii sau comunități biotice care constituie obiectul protecției, cu aprobarea planului de acțiune provizoriu de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, plan elaborat în acest scop de consiliul științific al parcului și valabil până la intrarea în vigoare a planului de management;
- intervențiile în scopul reconstrucției ecologice a ecosistemelor naturale și al reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate, la propunerea consiliului științific al ariei naturale protejate, cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului;
- acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități, cu acordul administrației ariei naturale protejate, emis în baza aprobării autorității publice centrale pentru protecția mediului. În cazul în care calamitățile afectează suprafețe de pădure, acțiunile de înlăturare a efectelor acestora se fac cu acordul administrației ariei naturale protejate, emis în baza aprobării autorității publice centrale care răspunde de silvicultură;
- activitățile de protecție a pădurilor, acțiunile de prevenire a înmulțirii în masă a dăunătorilor forestieri, care necesită evacuarea materialului lemnos din pădure în cantități care depășesc prevederile amenajamentelor, se fac cu acordul administrației ariei naturale protejate, emis în baza aprobării autorității publice centrale care răspunde de silvicultură;
- activități tradiționale de utilizare a unor resurse regenerabile, în limita capacității productive și de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de pădure, de ciuperci și de plante medicinale, cu respectarea normativelor în vigoare. Acestea se pot desfășura numai de persoanele fizice și juridice care dețin/administrează terenuri în interiorul parcului sau de comunitățile locale, cu aprobarea administrației ariei naturale protejate;
- activități tradiționale de cultivare a terenurilor agricole și de creștere a animalelor, precum și alte activități tradiționale efectuate de comunitățile locale; lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor și lucrări de conservare;
- aplicarea de tratamente silvice care promovează regenerarea pe cale naturală a arboretelor: tratamentul tăierilor de transformare spre grădinărit, tratamentul tăierilor grădinărite și cvasigrădinărite, tratamentul tăierilor progresive clasice sau în margine de masiv, tratamentul tăierilor succesive clasice sau în margine de masiv, tratamentul tăierilor în crâng, în salcâmete și în zavoie de plop și salcie. În cazul arboretelor de plop european se poate aplica și tratamentul tăierilor rase în parchete mici, iar în arboretele de molid, tăieri rase pe parcelele de maximum 1 ha;
- activități de vânătoare;
- activități de pescuit sportiv.

4. Zonele de dezvoltare durabilă a activităților umane

Sunt zonele în care se permit activități de investiții/dezvoltare, cu prioritate cele de interes turistic, dar cu respectarea principiului de utilizare durabilă a resurselor naturale și de prevenire a oricăror efecte negative semnificative asupra biodiversității.

În zonele de dezvoltare durabilă se pot desfășura următoarele activități, cu respectarea prevederilor din planurile de management:

- activități de vânătoare, în zonele de dezvoltare durabilă din parcurile naturale;
- activități tradiționale de cultivare a terenurilor agricole și de creștere a animalelor;
- activități de pescuit sportiv, industrial și piscicultură;
- activități de exploatare a resurselor minerale neregenerabile, dacă această posibilitate este prevăzută în planul de management al parcului și dacă reprezintă o activitate tradițională;
- lucrări de îngrijire și conducere a arboretelor și lucrări de conservare;
- aplicarea de tratamente silvice care promovează regenerarea pe cale naturală a arboretelor: tratamentul tăierilor de transformare spre grădinarit, tratamentul tăierilor grădinate și cvasigrădinate, tratamentul tăierilor progresive clasice sau în margine de masiv, tratamentul tăierilor succesive clasice ori în margine de masiv, tratamentul tăierilor în crang în salcâmete și zăvoaie de plop și salcie. În zonele de dezvoltare durabilă din parcurile naționale se pot aplica tratamentul tăierilor rase în arboretele de molid pe suprafețe de maximum 1 ha, precum și tratamentul tăierilor rase în parchete mici în arboretele de plop euramerican. În zonele de dezvoltare durabilă din parcurile naturale se poate aplica și tratamentul tăierilor rase în parchete mici în arboretele de molid pe suprafețe de maximum 1 ha și plop euramerican;
- activități specifice modului de producție ecologic de cultivare a terenului agricol și creșterea animalelor, în conformitate cu legislația specifică din sistemul de agricultură ecologică;
- alte activități tradiționale efectuate de comunitățile locale.

- Elaborarea Planului de Management si a Regulamentului unei Arie Naturale protejate este o obligatie legala stabilita in sarcina administratorilor acestora, iar respectarea măsurile prevăzute în acestea este obligatorie pentru administratorii ANP precum si pentru persoanele fizice si juridice care detin sau care administreaza terenuri si alte bunuri si/sau care desfasoara activitati in perimetrul si in vecinatatea ANP.
 - Planul de Management al unei ANP se elaborează astfel încât să țină cont de exigențele economice, sociale și culturale, precum și de particularitățile regionale și locale ale zonei, prioritate având însă obiectivele care au dus la constituirea ariei naturale protejate.
- În cazul suprapunerii unei ANP de interes comunitar în ariile naturale protejate de interes național, managementul acestora va fi inclus în planul de management al respectivelor arii naturale protejate, cu respectarea celei mai restrictive funcții de protecție.

Desfasurarea unei activitati in interiorul sau vecinatatea unei ANP de interes comunitar (ANPIC)

- Conform art. Art. 28 din OUG nr.57/2007 (m.c) **Sunt interzise activitatile din perimetrele ariilor naturale protejate de interes comunitar care pot sa genereze poluarea sau deteriorarea habitatelor, precum si perturbari ale speciilor pentru care au fost desemnate ariile respective, atunci cand aceste activitati au un efect semnificativ, avand in vedere obiectivele de protectie si conservare a speciilor si habitatelor. Pentru protejarea si conservarea pasarilor salbatice, inclusiv a celor migratoare, sunt interzise activitatile din afara ariilor naturale protejate care ar produce poluarea sau deteriorarea habitatelor.**

Orice plan sau proiect care nu are o legatura directa cu ori nu este necesar pentru managementul ariei naturale protejate de interes comunitar, dar care ar putea afecta in mod semnificativ aria, singur sau in combinatie cu alte planuri ori proiecte, **este supus unei evaluari adecvate a efectelor potentiale asupra ariei naturale protejate de interes comunitar, avand in vedere obiectivele de conservare a acesteia.**

Evaluarea adecvata (EA) se efectueaza potrivit Ghidului metodologic privind evaluarea adecvata a efectelor potentiale ale planurilor sau proiectelor asupra ariilor naturale protejate de interes comunitar, aprobat prin Ord. MMP nr.19/2010, aceasta constituind parte integranta din evaluarea de mediu (EM) sau evaluarea impactului asupra mediului (EIM) in cazul planurilor sau proiectelor pentru care autoritatea de mediu in cadrul procedurii de emitere a actului de reglementare a decis ca se supun evaluarii de mediu ori evaluarii impactului asupra mediului.

- **Etapele procedurii de evaluare adecvata sunt:**
- 1. etapa de incadrare;
- 2. etapa studiului de evaluare adecvata;
- 3. etapa solutiilor alternative;
- 4. etapa masurilor compensatorii, atunci cand nu exista solutii alternative si cand impactul negativ persista.

- **In urma evaluarii adecvate, autoritatea competenta pentru protectia mediului emite acordul de mediu, avizul de mediu sau avizul Natura 2000, dupa caz, numai daca proiectul sau planul nu afecteaza in mod negativ integritatea ariei naturale protejate respective si dupa consultarea publicului, in conformitate cu legislatia in domeniu.**

Exceptii:

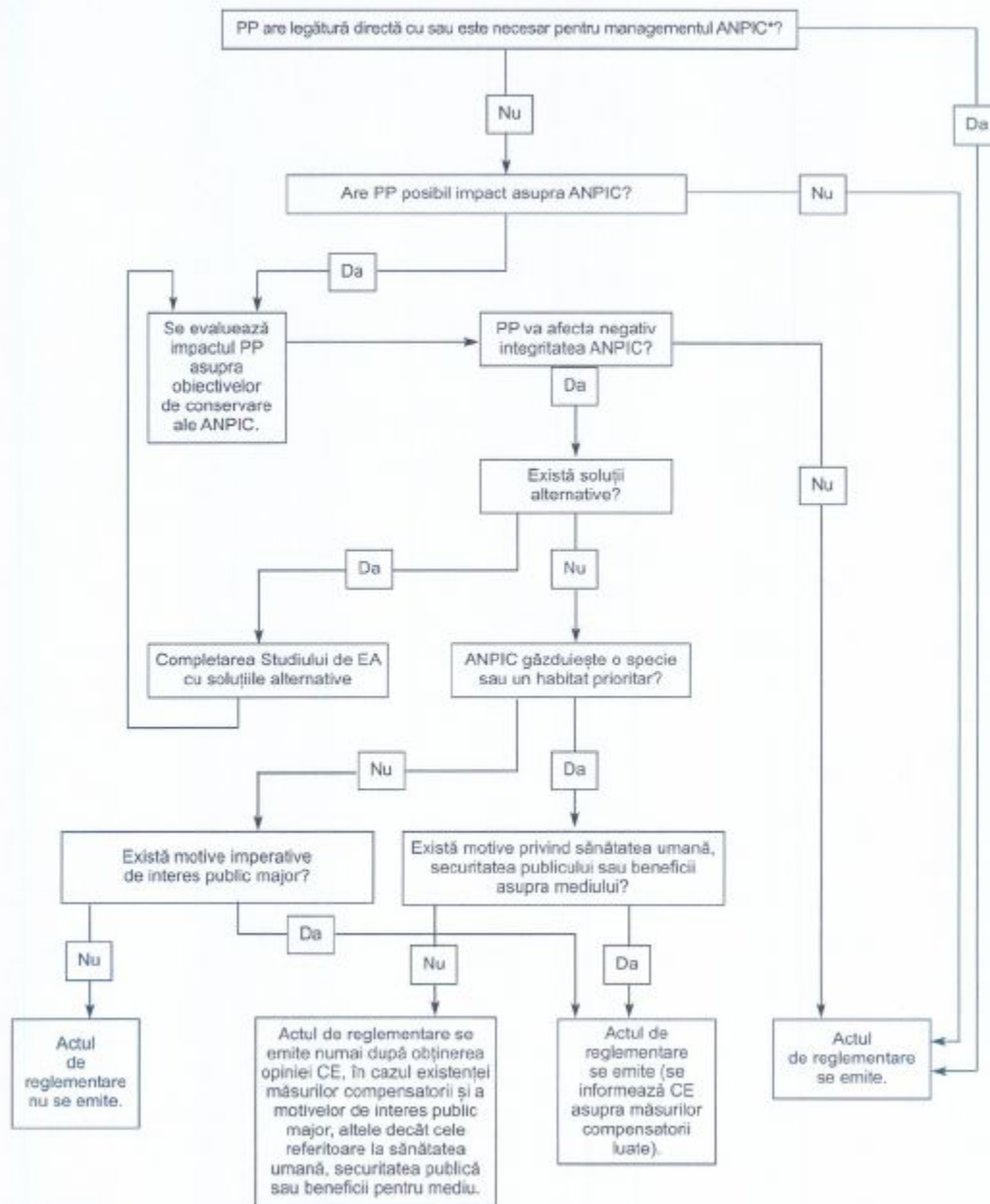
In cazul in care evaluarea adecvata releva efecte negative semnificative asupra ariei naturale protejate si, in lipsa unor solutii alternative, planul sau proiectul trebuie totusi realizat din **considerente imperative de interes public major, inclusiv de ordin social sau economic, autoritatea competenta pentru protectia mediului emite acordul de mediu, avizul de mediu sau avizul Natura 2000**, dupa caz, numai dupa stabilirea masurilor compensatorii necesare pentru a proteja coerenta globala a retelei «Natura 2000», autoritatea publica centrala pentru protectia mediului avand obligatia de a informa Comisia Europeana despre masurile compensatorii adoptate.

Conform art. 28(9) din OUG nr.57/2007 (m.c), in situatia in care siturile incluse in reseaua «Natura 2000», identificate conform legislatiei in vigoare, b) anumite consecinte benefice adapostesc un tip de habitat natural prioritar si/sau o specie prioritara, singurele considerente care pot fi invocate pentru emiterea acordului de mediu, avizului de mediu sau avizului Natura 2000, dupa caz, sunt cele privind:

- a) sanatatea sau siguranta publica;
- b) de importanta majora pentru mediu;
- c) alte motive imperative de interes public major asupra carora s-a obtinut punctul de vedere al Comisiei Europene.

In procedura de emitere a actelor de reglementare pentru planuri, proiecte si/sau activitati care pot afecta semnificativ ariile naturale protejate de interes comunitar, autoritatile competente pentru protectia mediului solicita si tin seama de avizul administratorilor, respectiv al custozilor ariilor protejate (se va aplica doar odata cu intrarea in vigoare a metodologiei de aplicare a EIM).

Schema procedurii de evaluare adecvată

*) ANPIC — arie naturală protejată de interes comunitar.

Tinând cont de aspectele tratate în această prezentare, subliniem importanța păstrării patrimoniul natural sub aspectul conservării diversității biologice floristice și faunistice, al integrității funcționale a ecosistemelor, conservării patrimoniului genetic, vegetal și animal, precum și pentru satisfacerea cerințelor de viață, bunăstare, cultură și civilizație ale generațiilor prezente și viitoare.

Vă mulțumesc pentru atenția acordată!